Hadar Did Not Die!

1 The kings of Edom

Bereishis 36:31, 33, 38–40 · excerpts

ואלה המלכים אשר מלכו בארץ אדום לפני מלך מלך לבני ישראל וימת בלע וימלך תחתיו יובב בן זרח מבצרה וימת שאול וימלך תחתיו בעל חנן בן עכבור וימת בעל חנן בן עכבור וימלך תחתיו הדר ושם עירו פעו ושם אשתו מהיטבאל בת מטרד בת מי זהב ואלה שמות אלופי עשו

These are the kings who reigned in Edom before a king ruled Israel … Bela died. Yovav son of Zerach of Botzrah succeeded him … Shaul died. Baal Chanan son of Achbor succeeded him. Baal Chanan died. Hadar succeeded him. His city was Pa'u. His wife was Meheitavel, daughter of Matred, daughter of Mei Zahav. These are the names of Esav's chiefs …

1b What becomes of Esav's power?

Rashi to Bereishis 37:1, second explanation · Ovadiah 1:18, excerpt

והיה בית יעקב אש ובית יוסף להבה ובית עשו לקש

The house of Yaakov will be fire, the house of Yosef a flame, and the house of Esav straw.

2 They searched

Shabbos 21b

בדקו ולא מצאו אלא פך אחד של שמן שהיה מונח בחותמו של כהן גדול

They searched and found only one flask of oil, bearing the seal of the Kohen Gadol.

3a When does Hadar appear?

Gra on Sifra Ditzniusa, ch. 1, on Hadar · Goldblatt ed., p. 234

וז"ס ימות המשיח באלף הששי בסופו

This is the mystery of the days of Mashiach, at the end of the sixth millennium.

3b Why mention Meheitavel?

Tiferes Shimshon, Vayishlach, p. 379[1]

אצל הדר מוזכר גם שם אשתו והיכן שיש זכר ונקבה יש שלימות

With Hadar, his wife is also named. Where there is male and female, there is wholeness.

4 Which king dies?

I Divrei HaYamim 1:50–51 · excerpt

וימת בעל חנן וימלך תחתיו הדד ושם עירו פעי ושם אשתו מהיטבאל בת מטרד בת מי זהב וימת הדד

Baal Chanan died. Hadad succeeded him. His city was Pa'i. His wife was Meheitavel, daughter of Matred, daughter of Mei Zahav. And Hadad died …

5 The heartbeat

Rav Yisroel Sarug, in the wording cited in the drush[1]

משה ידע בדופקא דליבא עזרא לא ידע בדופקא דליבא

Moshe recognized the beating of the heart. Ezra did not recognize the beating of the heart.

6 Joy under the chuppah

Kesubos 8a · Sheva Brachos

שמח תשמח רעים האהובים כשמחך יצירך בגן עדן מקדם

Give joy to these beloved companions, as You gave joy to Your creation in Gan Eden long ago.

6b A vocabulary for joy

Kesubos 8a · final wedding blessing, excerpts

ששון ושמחה גילה רינה דיצה וחדוה

Gladness and joy … exultation, joyful song, delight and rejoicing.

7 What do we say every night?

Siddur, Maariv · Ahavas Olam

כי הם חיינו ואורך ימינו ובהם נהגה יומם ולילה

They are our life and the length of our days, and we will meditate on them day and night.

8 The joy of a mitzvah

Tiferes Shimshon, Vayishlach, p. 384[1]

כשחושבים על השני ולא מצערים את הזולת אז ניתן לחוש את ה"שמחה של מצוה"

When we think of another person and take care to spare them pain, we can feel the joy of a mitzvah.

[1] Rav Shimshon Dovid Pinkus, Tiferes Shimshon, Vayishlach, pp. 379–384.

Hadar Did Not Die!

9a Why these observances?

Tur, Orach Chaim 670 · citing Maharam of Rothenburg

שלא קבעו אלא להלל ולהודות ולא משתה ושמחה

They established these days for praise and thanksgiving, rather than for feasting and rejoicing.

9b The avodah they lost and recovered

Bach on Tur, Orach Chaim 670 · excerpts

עיקר הגזירה היתה על שהתרשלו בעבודה וע"כ היתה הגזירה לבטל מהם העבודה וכשחזרו בתשובה למסור נפשם על העבודה להלל ולהודות שהיא העבודה שבלב

They grew lax in the avodah, and therefore it was taken away … They returned ready to give their lives for the avodah … to praise and give thanks, the service of the heart.

10a What the Kohanim hurried toward

II Maccabees 4:14–15 · excerpts, Hebrew and English translated from Greek

הכהנים כבר לא הזדרזו בעבודת המזבח הזניחו את הקרבנות ונחפזו אל זירת האימונים את הכבוד שהחשיבו אבותיהם ראו כחסר ערך ואת הכבוד היווני החשיבו ביותר

The Kohanim lost their eagerness for service at the altar … They neglected the sacrifices and hurried … to the exercise ground. They held their fathers' honours cheap and valued Greek distinctions most highly.

10b What Mattisyahu called for

I Maccabees 2:20, 27 · A. Kahana's Hebrew translation, excerpts

ואני ובני ואחי נלך בברית אבותינו כל המקנא לתורה העומד בברית ילך אחרי

My sons, my brothers and I will follow our fathers' covenant … Whoever is zealous for Torah and stands by the covenant, follow me.

10c Where his sons went after the victory

I Maccabees 4:36, 42 · A. Kahana's Hebrew translation, excerpts

נעלה לטהר את המקדש ולחנכהו ויבחר כהנים תמימים חפצי תורה

Let us go up to purify the Mikdash and rededicate it … He chose blameless Kohanim who loved the Torah.

11 What has to be found?

Sfas Emes, Chanukah 5633, third night, citing the Chiddushei HaRim

רק שנקודה זו צריכה חיפוש

But this point has to be searched for.

12a Hod and hadar

I Divrei HaYamim 16:27 · Tehillim 111:3

הוד והדר לפניו הוד והדר פעלו

Majesty and splendour are before Him. His work is majesty and splendour.

12b Echad and acher

Devarim 6:4 · Shemos 34:14, excerpts

ה' אלהינו ה' אחד כי לא תשתחוה לאל אחר

Hashem is our God, Hashem is one … For you shall not bow down to another god.

13 The three levels of lighting

Shabbos 21b · excerpts

נר איש וביתו והמהדרין נר לכל אחד ואחד והמהדרין מן המהדרין ובית הלל אומרים יום ראשון מדליק אחת מכאן ואילך מוסיף והולך

One light for a household. The mehadrin light one for each person. For mehadrin min hamehadrin … Beis Hillel say to light one on the first night and then add another each night.

14 The eighth king and the eighth day

Tiferes Shlomo, Zos Chanukah, on Tehillim 111:3

והנה המלך הדר הוא מכוון ליום השמיני דחנוכה מהדרין לשון תשובה תשוב אל ה'

King Hadar corresponds to the eighth day of Chanukah. In mehadrin we hear teshuvah, returning to Hashem.

14b Who still lights candles?

Pew Research Center (Israel, 2016) · Environics Institute (Canada, 2018), p. 27 · survey summaries

בישראל בקרב יהודים שהגדירו את עצמם חילונים שמונים אחוזים מדליקים נרות חנוכה לפחות לפעמים בקנדה בקרב יהודים ללא שיוך לזרם שבעה עשר אחוזים דיווחו שבביתם מדליקים נרות שבת מדי שבוע

Among secular Israeli Jews, 80% reported lighting Chanukah candles at least sometimes. Among Canadian Jews with no denominational affiliation, 17% said someone at home lit Shabbos candles every week.

15 The song after lighting

Maoz Tzur · opening words

מעוז צור ישועתי לך נאה לשבח

Mighty Rock of my salvation, it is fitting to praise You.

For the full accounts behind Sources 9–10, see the source notes on p. 29 of the class.